

og ved den lille haandsrækning, Bergens Myrdirkningsforening har stillet i utsigt, tar fat paa dyrkningsarbeider, som de uten denne lille opmuntring i de allerfeste tilfælder ikke hadde vovet at indlate sig paa.

OVERSICHT

OVER MYRDIRKNINGENS UTVIKLING OG BERGENS MYRDIRKNINGS- FORENING'S VIRKSOMHET.

FOREDRAG AV AMTSAGRONOM BERGE.

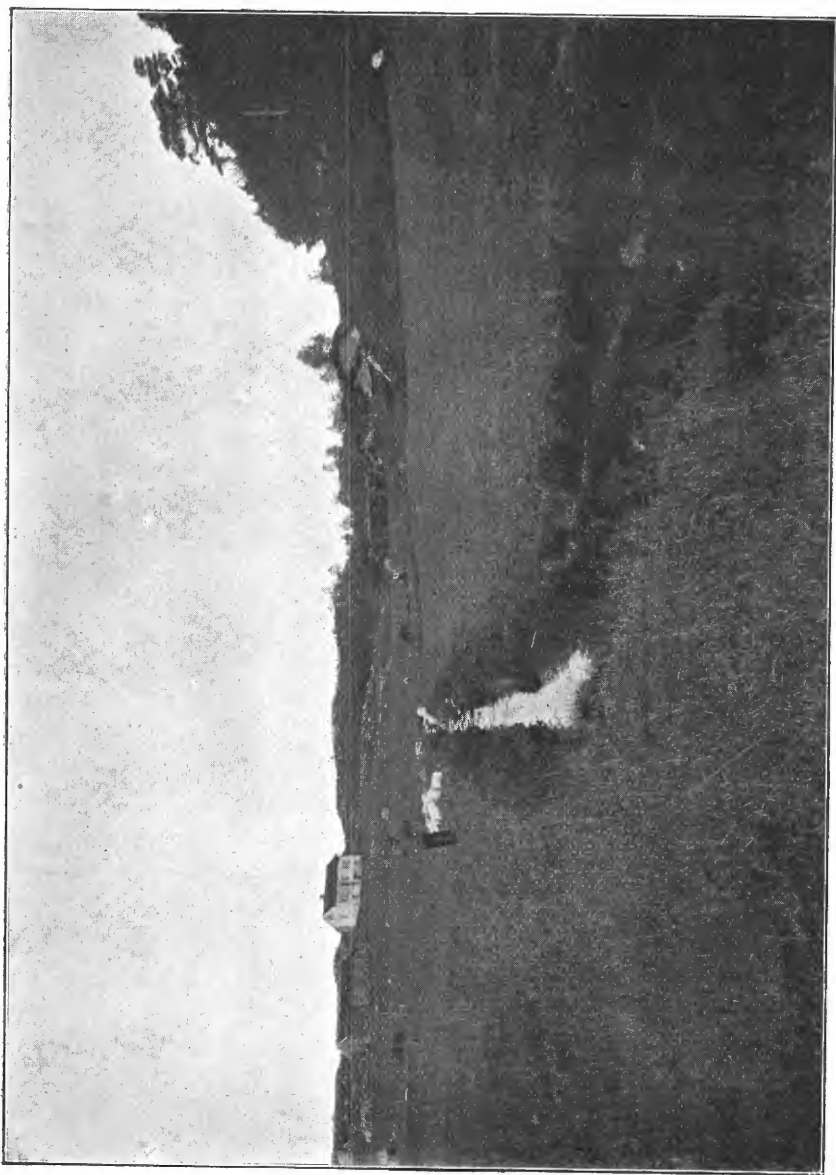
UTDRAG AV BERGENS MYRDIRKNINGSFORENING'S AARSBERETNING 1910.

VORT LAND har litet dyrket jord i forhold til størrelsen. Av landets 310 000 km.² er ca. 11 000 km.² indmark, hvorav ca. 7 500 km.² egentlig dyrket mark og ca. 3 600 km.² naturlig eng paa indmark. Ellers er størstedelen udyrkbare, da den bestaar av fjeld og andet uproduktivt terræng; men de dyrkbare strækninger utvides efterhaanden som samfærdselsmidlerne forøkes, og allerede nu ansees store vidder dyrkbare. Her er saaledes visselig mer dyrkningsjord i landet, end man i en overskuelig fremtid rækker at dyrke.

Den dyrkbare jord deles i 2 hovedformer: fast mark og myr. Hvor meget her findes av hver av disse er ikke godt at si; men man mener, at der er ca. 12 000 km.² myr, altsaa mere end hele landets indmark. Av dette areal kan dog fortiden kun en mindre del betraktes som dyrkbare; men i hvert fald er arbeidsmarken stor nok. (1 km.² = 1 000 maal jord).

Ned gjennem tiderne har hos os været dyrket adskillig jord, men mest — og næsten udelukkende — fast mark. Men myrene har været lokkende, da de er lette at bryte og drive og gjerne bestaar av gode flater. De første forsøk paa dyrkning av myr gav som regel et mislig resultat, hvorfor man fik mistillid til myrdirkning og holdt sig til dyrkning av den faste mark. Men heri er i den senere tid skedd et omslag, nemlig efterhvert som man har faat kjendskap til jordartene, disses oprindelse og dannelse, deres kemiske og fysiske egenskaper, paa samme tid som de tekniske hjælpemidler er blit utviklet, og opfatningen er nu forandret derhen, at dyrkning av myr ikke mer ansees som et usikkert foretagende. I Søndre Bergenhus amt dyrkes nu fortrinnsvis myr og med godt resultat.

At myrdirkningen i tidligere tid ikke gav gode resultater skyldes den mindre gode dyrkningsmaate samt mangelen paa kjendskap til kunstig gjødsel og til andre hjælpemidler. Man dyrket dengang ogsaa

I forgrunden myr under dyrkning, i bakgrunden odvirket. Biøndalen Astøen For 6000 år siden ville det være så.

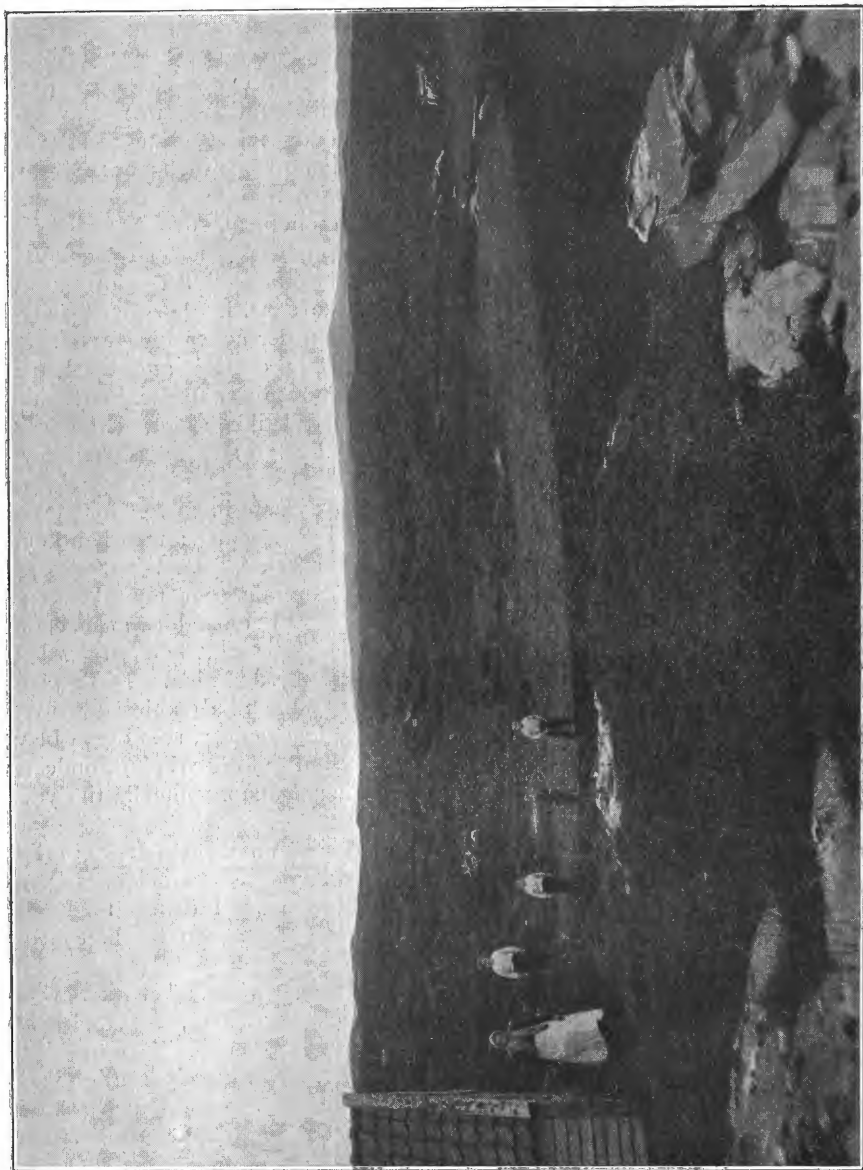
særlig korn, og hertil er ikke myr altid godt skikket, i ethvert fald naar den ikke hakkes og gjødsles rigtig med mineralsk gjødsel, hvad man tidligere ikke gjorde.

Her tillands hører man ikke noget om myr dyrkning før omkring 1750. Paa denne tid kom der en bevægelse, som satte fart i jorddyrkingen i sin almindelighed, og det gjorde, at der ogsaa blev dyrket noget myr. Dyrkingen var imidlertid ikke rationel, mange av feltene blev ikke vedlikeholdt, og grøftene faldt igjen. Interessen var imidlertid vakt, og Staten og andre institutioner begyndte nu at ta sig av saken. Den første institution her hos os, som gjorde noget for myrsaken, var Det Kgl. Videnskapsselskap i Trondhjem, der i 1827 begyndte med prøvedyrkning av Ustmyren, som Selskapet for Norges Vel tidligere hadde kjøpt, men paa grund av pengemangel ikke gjort noget med. Videnskapsselskapet utrettet heller ikke stort, hvorfor myren overgik til landhusholdningsselskapet i Trondhjem, der heller ikke av finansielle hensyn arbeidet større med den. I 1844 overtok atter Selskapet for Norges Vel myren, og der nedlagdes i nogen aar til forsøksarbeide ca. kr. 12 000,00. Resultatet blev imidlertid ikke godt, hvad der kom av, at myren var uheldig (mosemyr). I 1856 solgte selskapet myren for 450 daler og nedla arbeidet.

Nu hadde imidlertid ogsaa privatfolk faat interesse for myr dyrkning. Av dem nævnes konsul *Fervell* i Romsdalen; men han kom op i forskjellige vanskeligheter og nedla sit arbeide. Der dannedes et aktieselskap for myr dyrkning i Romsdalen, samtidig som myrsaken ogsaa var fremme i pressen og gav anledning til en feide angaaende dyrkningsmaaten m. v. Staten traadte nu ogsaa støttende til og bevilget i 1857 kr. 400 000,00 som utlaan til myr dyrkning. Disse penger blev litet søkt, da man var ræd for at laane til dyrkning av myr. I 1878 dannedes av disse penger »Myr dyrkningsfondet«, som ogsaa blev litet efterspurt, og senere er det omdannet til »Jorddyrkningsfondet«, der nu er sterkt søkt, saavel til myr dyrkning som fornemmelig til dyrkning av fast mark.

I utlandet var interessen for myr dyrkning nu meget sterk, særlig i Tyskland, men ogsaa i Danmark og Sverige. Der arbeidedes paa videnskabelig grundlag, hvad man savnet hos os. I denne utlandets videnskabelige forskning og forsøksvirksomhet fulgte man her litet med, men man lærte allikevel av det.

Siden Selskapet for Norges Vel nedla sin virksomhet paa Ustmyren, hadde vi hos os ingen institution eller forening, som tok sig av myrsaken før i 1896, da Bergens Myr dyrkningsforening dannedes. Senere har vi faat nogen andre institutioner, hvoriblandt særlig maa nævnes »Det Norske Myrselskap«, der stiftedes i 1902, men først i 1906 begyndte med egentlig myr dyrkning, da før denne tid torvtekniske arbeider var selskapets hovedoppgave. I 1906 fik selskapet egen myr konsulent og har siden ofret myr dyrkingen megen interesse og har gjort meget til fremme av denne.

Dyrkningsfelt paa Flæsland, Fane.

Bergens Myr dyrkningsforening dannedes som nævnt i 1896 av endel interesserte mænd, væsentlig fra Bergen, og en flerhet av disse bærer fremdeles foreningen og dens virksomhet.

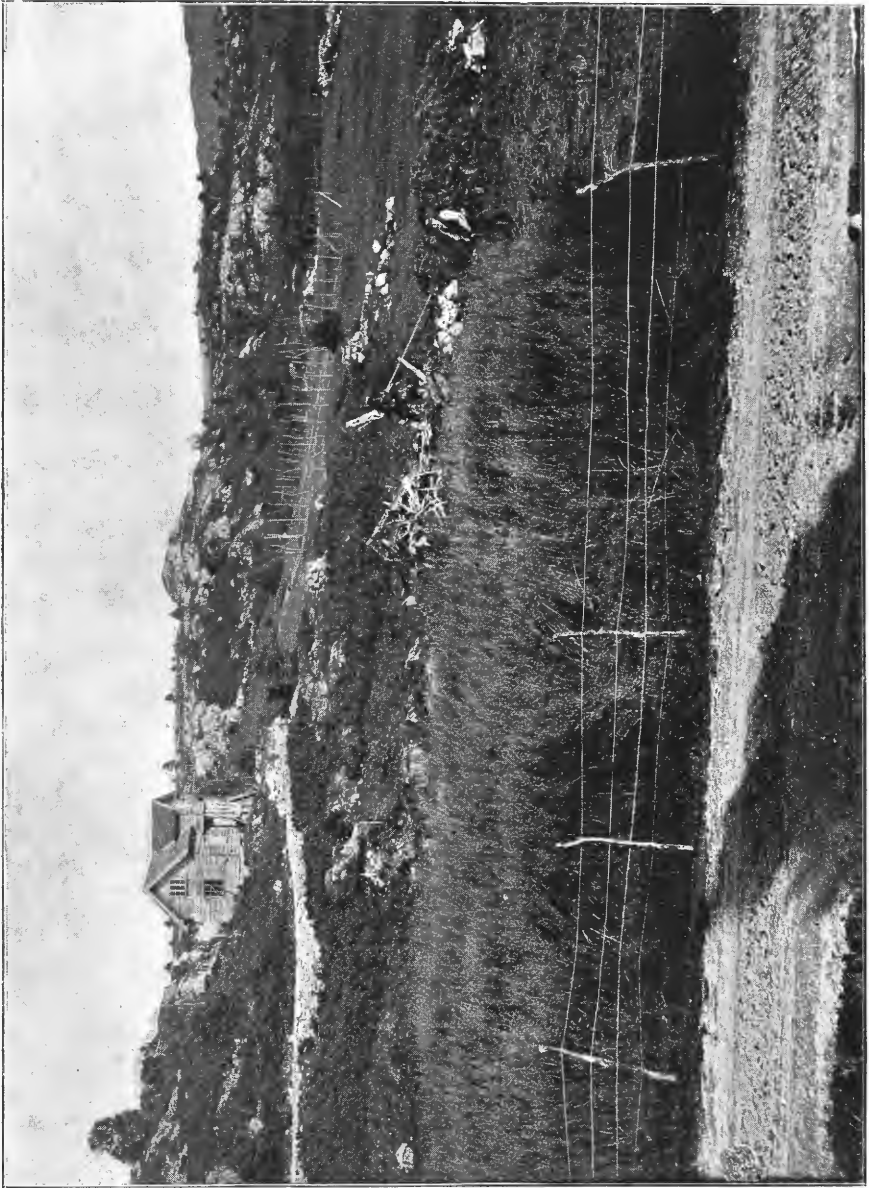
Foreningen arbeider paa en væsentlig anden maate end de mer teoretisk anlagte selskaper, idet der hos disse lægges vekt paa en videnskabelig undersøkelse av myrene og forsøksdyrkning, hvorved søkes utfundt den bedste dyrkningsmetode etc., mens denne side av saken ikke ofres arbeide av denne forening, som derimot har gjort det til en folkesak at bringe resultatene av forskningen ind i folks bevissthet og praktisk at utnytte disse.

Forskningen og den praktiske utførelse maa gaa haand i haand, og foreningen har her utført en stor opgave, idet den har forsøkt gjennom forklaringer og anvisninger fra landbruksfunktionærernes side at gjøre gaardbrukerne, der selv ikke altid kan følge med i teoretiske fremstillinger, bekjent med den maate, hvorpaa det ansees heldigst at gripe arbeidet an.

Angaaende dyrkningsplanen er denne overlatt til vedkommende funksjonærs bestemmelse. Denne forenings funksjonærer er angaaende dyrkningsmetoden ikke hypermoderne i sin opfatning, idet man ikke følger de sidste utenlandske teorier om, at der ikke maa grøftes for sterkt, og at der maa være lang avstand mellem grøftene, gjerne 20 m. og mer, samt at de ikke maa være dype. Saadanne planer lægges aldrig av denne forening, idet der grøftes meget sterkt, og utprøget avgrøftning ansees som det fundamentale for, at et godt resultat skal oppnaaes. Hos os brukes gjerne en grøfteavstand av bare 6—8 m. og en dybde av 1,20 m., hvad der antages at være det rette under vore forhold. Grunden til at man ikke her har fulgt de nyeste teorier er den, at vor myr er av en anden art en den, hvormed der andetsteds har været eksperimentert, nemlig mosemyren. Hos os har man væsentlig græsmyr eller overgangsmyr, og ansøkes undtagelsesvis om bidrag til dyrkning av mosemyr, anbefales ikke dette, da dyrkningen av denne endnu er for usikker og kostbar. Nedbøren er hos os ogsaa særlig stor, hvad der gjør sterk avgrøftning nødvendig.

Brytningen av jord siges nu ogsaa ikke at maatte være for dyp, men hos os brytes fremdeles dypt, og jorden bearbeides godt. Gruskjøring indgaar hos os sjelden som fast led, da det falder dyrt. Gruskjøring er meget godt; men kan — ialfald delvis — erstattes ved kalk. Kalkning av myren indgaar derimot alltid som fast led av dyrkningen, da kalken er absolut nødvendig, idet den nøytraliserer den sure myrjord. Jo dypere kalken kommer, desto bedre virkning har det.

Den metode, som er anvendt hos os, har vist gode resultater, og praksis er like god at stole paa som en videnskabelig forsøksdyrkning. De opdyrkede myrstykker ligger som mønster paa god dyrkning. I de 14 aar, foreningen har virket, har den sat igang 651 dyrkningsanlæg med et areal av 4080 maal eller et like stort areal som den dyrkede jord i 3 av amtets herreder: Aarstad, Røldal og Varaldsø tilsammen. Dette svarer til ca. 81 gaardsbruk eller et antal av 680

Nydyrking paa Raamyren i Fane.

husdyr. Hadde man alle grøfter lagt langs en linje, vilde denne strukket sig i en længde av 600—700 km.

Foreningen har hittil kun beskæftiget sig med dyrkning av myr, trods den efter sine love kunde ha et videre omraade for sin virksomhet. Denne begrænsning ansees heldig, da der endnu er saa meget udyrket jord i amtet, at foreningen kan arbeide i mange aar fremover med dyrkning.

Foreningens største virksomhet har været utført i Nordhordland, hvor der av et dyrkbart areal paa 154 190 maal er dyrket i aarene 1901—1907 10 875 maal, hvorav 1 857 maal myr. For Søndhordland, Hardanger og Voss er tallene henholdsvis 55 000 og 20 000 — 5 344 og 4 710 — 611 og 277 maal.

KRISTIANSANDS OG OPLANDS JORD- DYRKNINGSSELSKAPS AARSBERETNING 1910.

UTDRAG AV STYRETS AARSBERETNING.

SELSKAPET består av 21 forskjellige kredser i Lister og Mandals og Nedenes amter. Det samlede medlemsantal utgjør 787, hvorav 27 livsvarige.

Selskapet har for indeværende budgettermin et statsbidrag paa kr. 2500,00. Samme beløp indstiller departementet paa for budgetterminen 1911—1912.

Ogsaa i 1910 har H. M. Kongen latt selskapet tilstille et bidrag paa kr. 250,00.

Aarsregnskapet balanserer med kr. 10 735,95.

Selskapet er ikke uvillig til utdeling av gratis torvstrø likeoverfor ubemidlede smaabrukere, naar saadan utdeling paa grund av særegne omstændigheter maatte findes paakrævet og tjene til at sprede forstaaelse av torvstrøets nytte og nødvendighet ogsaa for smaabruk.

Ved avslutning av aarsberetningen retter styret en indtrængende henstillen til samtlige medlemmer om at arbeide for selskapets fremgang gjennom øket tilslutning og medlemsantal.

Utviklingen paa jorddyrkningsfeltet har i Europa, i vore naboland og flere steder i vort land gaat frem med stormskridt. Skulde da alene vi paa sørlandet staa tilbake? Er ikke tiden inde til ogsaa at ta denne landsdel i fuld besiddelse?! Ligger ikke denne landsdels fremtid for en væsentlig del i, at de udyrkede felter kommer under kultur og nyttiggjøres til økelse av den enkeltes velstand og derigjennem til vekst av nationalformuen og evne til at brødføde distrik-